

24.1.2018

עו"ד עופר לוי	דימטרי רבינוביץ	גב' עמירה חיים
מחלקת ייעוץ משפטי	מהנדס	מנהל מחוז דרום
חברת נתיבי ישראל	המועצה האזורית אלקסום	משרד החינוך
פקס מס': 02-6663314	פקס מס': 08-6796128	פקס מס': 08-6263009

גלעד אטקס

ראש מנהל תכנון

הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב

פקס מס': 08-9157298

שלום רב,

הנדון: חיבור כביש גישה לבית ספר אלפורעה (בג"ץ 6773/05)

סימוכין: פנייתנו מיום 02.05.2014; תשובת נתיבי מיום 2.6.2014; מכתבנו מיום 3.6.2014;
מכתבנו מיום 5.7.2015; תשובתם מיום 20.7.2015

הריני לפנות אליכם בעניין הסדרת כביש הגישה לבית הספר היסודי שבכפר אלפורעה (להלן: "דרך הגישה") וחיבורו לכביש מס' 31 והכל כפי שיפורט להלן:

1. כידוע לכם, **אלפורעה** הינו כפר בדואי קדום מוכר (החלטת ממשלה מס' 4707 מיום 19.02.2006) המצוי ממערב לעיר ערד, דרומית לכביש מס' 31 ומזרחית לכביש מס' 80, באזור הנקרא בקעת ערד (להלן: "הכפר" או "אלפורעה"). היישוב מונה כ-6000 תושבים וקיים בו מתחם של מוסדות חינוך איזוריים שלפי המידע שבידינו לומדים בהם קרוב ל-3,000 תלמידים בכל הגילאים: כ-500 ילדים גני טרום חובה וחובה; כ-1,350 תלמידים בשני בתי ספר יסודיים; כ-900 תלמידים בחטיבת הביניים והתיכון. מוסדות חינוך אלה משרתים הן את התלמידים מכפר אלפורעה והן תלמידים שמגיעים מאלזערורה ומאיזור בקעת קנאים, חתרורים כו'...

2. בשנת 2005 הוגשה, בשם תושבי הכפר, עתירה לבית המשפט העליון להסדרת דרך הגישה לבית הספר היסודי שבכפר (להלן: "דרך הגישה") בכדי שיממשו התלמידים את זכותם לחינוך בצורה בטוחה (בג"ץ 6773/05 **גבועה נ' משרד החינוך** (פורסם במאגרים, 03.01.2006)). בעקבות העתירה, סללה המדינה את דרך הגישה לבית הספר והתחייבה להסדיר את הצומת המחברת את דרך הגישה לכביש מס' 31.

3. למרות התחייבות המדינה להסדיר את הגישה לבית הספר ולחברה בצורה בטוחה לכביש מס' 31, במשך 5 שנים לא נעשה דבר משמעותי לקידומה של התחייבות זו. לאור זאת, בשנת 2011

הוגשה לבית המשפט העליון בקשה לפי פקודת ביזיון בית משפט. במסגרת הליך זה, הודיעה המדינה כי בכוונתה לחבר את כביש הגישה לדרך מס' 31 באמצעות מפרידן (מחלף) הנמצא כ- 250 מטרים מזרחית לחיבור שהיה קיים באותה העת. עד להסדרת מחלף זה, התחייבה המדינה לחבר את דרך הגישה לכביש מס' 31 בצורה זמנית ואכן כך נהייה.

4. בשנת 2014 הסתיימו עבודות הקמת המחלף והחיבור הזמני לכביש מס' 31 נחסם. למרות זאת, דרך הגישה לבית הספר לא חוברת בצורה בטוחה ונאותה למחלף החדש והמדינה הסתפקה בקיומה של דרך חקלאית, באורך של כ- 600 מ', המחברת בין המחלף החדש לבין דרך הגישה.

5. ביום 5.7.2015 פנינו לנת"י בעניין הסדרת החיבור של דרך הגישה עם המחלף בצורה בטוחה וראויה ולא באמצעות דרך חקלאית. מתשובת נת"י מיום 20.7.2015 צוין כי אכן כביש הגישה לבית הספר חובר זמנית למפרידן על גבי דרך חקלאית שהייתה סלולה במקום מימים ימימה. כמו כן, צוין כי נעשו עבודות להכשרת דרך הגישה החקלאית לנסיעה של אוטובוסים וכן כי נת"י כבר הכינה תכניות לסלילת כביש החיבור הקבוע. ככל שידוע לנו, טרם הופקדו תכניות כאלה.

= מצ"ב העתק מפנתינו מיום 5.7.2015 וכן מתשובת נת"י מיום 20.7.2015 והמסומנים כנספח א'.

6. שנתיים וחצי מאז התשובה הנ"ל, המצב בשטח עודנו כפי שהוא והחיבור של דרך הגישה למחלף הינו באמצעות דרך חקלאית שאינה מתאימה לנסיעה בטוחה של האוטובוסים המובילים את התלמידים. ואכן, הגיעו אלינו תלונות שונות של התושבים בנוגע לתנאי הדרך החקלאית, בטיחותה ונגישותה של הדרך לנסיעה בטוחה של אוטובוסים וזאת במיוחד בימי החורף הגשומים.

תמונה 1- הדרך החקלאית בחלק הקרוב למחלף (ינואר 2018)

תמונה 2 - מבט לדרך חקלאית (כביש מס' 31 מצד ימין) (ינואר 2018)

תמונה 3 - הדרך החקלאית בקטע שבו היה החיבור הקודם לכביש מס' 31 (ינואר 2018)

7. ראשית כל נציין כי, חיבור דרך הגישה למחלף באמצעות דרך חקלאית אינו ממלא אחר התחייבות המדינה בפני בית המשפט העליון שכן כבר נקבע בפסיקה כי "דרך חקלאית" אינה נחשבת ל"דרך סטטוטורית" ומשכך אין היא בגדר דרך כלל וכלל (לעניין זה ראו: בג"ץ 10/00 עיריית רעננה נ' המפקחת על התעבורה, מחוז ת"א והמרכז, פ"ד נו(1) 739, 751 (2002)). משכך, אתם נדרשים למלא אחר התחייבותכם הנ"ל ולחבר את דרך הגישה למחלף באמצעות דרך אספלט סלולה בהתאם לסטנדרטים התכנוניים שיאפשרו להסיע תלמידים בצורה בטוחה ונאותה ולעשות כן בצורה מיידית.

8. דרך חקלאית שאינה סלולה מחזירה את מצב הדברים בשטח למצב ששרר לפני הגשת העתירה בבג"ץ 6773/05 שהרי אין לתלמידים גישה בטוחה וראויה לבית הספר. ואכן, תושבי הכפר מדווחים על קושי של הרכבים, ובמיוחד של אוטובוסים המסיעים את התלמידים, לעבור בקטע דרך זו בימים חורפיים בשל הבורים שפוערים הגשמים בדרך החקלאית אשר הופכת ללא נגישה וכן בשל העובדה שהדרך צרה מדי בכדי לאפשר מעבר בטוח של שני כלי רכב בו זמנית. יתרה מכך, בימים גשומים במיוחד קטע דרך זו מוצף במים ונחסם כליל לתנועת כלי רכב.

תמונה 4 - מבט לדרך חקלאית (כביש מס' 31 מצד ימין) (ינואר 2018)

תמונה 5 - אוטובוס התדרדר לשולי הכביש ושקע בבוץ לאחר מפגש עם אוטובוס שבא מהכיוון הנגדי (ינואר 2018)

9. שנית, אין חולק כי דרך חקלאית אינה בטוחה להובלת תלמידים לבית ספר וכי יש להסדיר את הגישה באמצעות דרך סלולה באספלט על פי הסטנדרטים המתאימים. מושכלות יסוד היא כי נגישות מחייבת את הנגשת כל החוליות בשרשרת. על כן, סלילת דרך הגישה לבית הספר והסדרת המחלף החיבור לכביש מס' 31 הינן חסרות משמעות באם החלק המחבר בין דרך הגישה למחלף אינו מוסדר בצורה ראויה ובטוחה אף הוא.

10. הנושא של חיבור בתי הספר בדרך חקלאית והצורך בסלילת דרך אספלט נידון מספר פעמים בפני בית המשפט העליון, וזאת לרוב לאחר שאי סלילת הדרך הובילה לפגיעה בתלמידים ולעתים אף לקיפוח נפש, ובמקרים אלה המדינה התחייבה לסלול את דרך הגישה. כך למשל, במסגרת בג"ץ 9208/06 ועד הורי ביה"ס היסודי "אל-אטרש" נ' מועצה אזורית אבו בסמה (פורסם במאגרים, 25.05.2009) "הצדדים לא חלקו על חשיבות סלילת הכביש המבוקש" והמדינה פעלה לסלילת דרך הגישה לבית ספר אל-אטרש. ואילו בעקבות בג"ץ 182/09 פורום החינוך העברי בנגב נ' משרד החינוך (פורסם במאגרים, 20.10.2009) בו נתבקשה הסדרתם של דרכי הגישה לשבעה בתי ספר בכפרים בדואים לא מוכרים, קיבלה הממשלה ביום 30.8.2009 החלטה מס' 724 ואשר קבעה תכנית חומש להסדרת דרכי הגישה למרכזי שירותים ומוסדות חינוך ביישובי המועצה האזורית אבו בסמה ובפזורה הבדואית.

11. החלטת הממשלה הנ"ל כללה גם את סלילת דרך הגישה לבית הספר אלפורעה כאחד הפרויקטים שיש לסיים בשנת 2012, דבר אשר לא נעשה כאמור. הכרה נוספת בחשיבות

סלילת דרך הגישה לבית ספר אלפורעה ניתן למצוא בעובדה שאתר זה נכלל ברשימת האתרים עליהם חלה תמ"מ 40/14/4 (שינוי ב2) "מבנים יבילים ארעיים לשירותים חיוניים" אשר נועדה לאפשר הקמתם של מבנים יבילים ארעיים למטרות של שירותים חיוניים וכוללת הוראות לעניין סלילת דרכי הגישה לאתרים אלה. האמור לעיל מקבל משנה תוקף לאור החלטתה של ועדת המשנה להתנגדויות בתכנית מס' 652-0203216 "מסילת ערד" מיום 11.12.2017. באותה החלטה, ועדת המשנה להתנגדויות דחתה את הטענות של תשובי אלפורעה למעט זו שנגעה לחסימת דרך הגישה לבית ספר אלפורעה.

12. מן המיותר לציין, כי מצב דברים זה מסכן את חיי התלמידים ופוגע בזכויותיהם החוקתיות לכבוד ולשוויון וכן בזכותם לחינוך המובטחת בס' 7 לחוק חינוך חובה, השת"ט-1949.

13. לפני סיום נציין כי, הובא לידיעתנו כי הרשויות פיזרו אתמול חצץ מעל לדרך החקלאית. נדגיש כי הפעולה האמורה אינה משנה מאומה מהחובה של המדינה לסלול את הדרך החקלאית באספלט. שכן, שיפוץ הדרך החקלאית בצורה זו לא יהפוך אותה לדרך בטוחה וראויה בהתאם לסטנדרטים המקובלים.

14. התמשכות הליכי הסלילה של הדרך אינם סבירים בעליל. כיום, 13 שנה לאחר שהוגשה העתירה הראשונה לסלילת דרך הגישה דן ודרך זו עדיין אינה סלולה בצורה ראויה, נגישה ובטוחה.

לאור האמור, נבקשכם לפעול לאלתר ולחבר את דרך הגישה לבית הספר אלפורעה לכביש 31 באמצעות דרך סלולה באספלט אשר תאפשר גישה בטוחה, נוחה וראויה לתלמידים כדי שיוכלו לממש את זכותם לחינוך. כמו כן, נבקש לקבל העתק של לוח הזמנים המשוער לתחילת וסיום העבודות על סלילת הקטע האמור.

בכבוד רב,

מאיסאנה מוראני, עו"ד

העתקים:

- מחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה באמצעות פקס מס': 02-6467011.